

TIIVISTELMÄ

Työryhmä esittää vesilakiin esitetään lisättäväksi säännökset kalatalousveloitteen tai kalatalousmaksun määräämisestä niin sanotulle nollavelvoitelaitokselle. Nollavelvoitelaitoksella tarkoitetaan vesivoimalaitosta, jonka lupaan kalatalousveloitetta tai maksua koskevaa määräystä ei ennestään sisälly. Sääntelyn soveltamisalaan kuuluvia laitoksia arvioidaan olevan yli 140 kappaletta. Näistä suurin osa on nimellistehoaltaan alle 5 MW suuruisia laitoksia.

Ehdotettu sääntely ei koskisi vesivoimalaitoksia, joiden lupiin sisältyy ennestään kalatalousvelvoite tai kalatalousmaksu. Kalatalousveloitteen tai kalatalousmaksun määräämistä tai muuttamista koskevaan sääntelyyn ei esitetä tehtäväksi muita muutoksia.

Nykyinen vesilaki sisältää säännökset vesitalouslupaan sisältyvän kalatalousveloitteen ja kalatalousmaksun sekä lupamääräysten muuttamisesta. Vesilain edellytykset, joiden nojalla lainvoiman saaneen vesitalousluvan määräyksiin voidaan jälkikäteen puuttua, ovat kuitenkin tiukat. Voimassaolevaa lainsäädäntöä on pidetty epätydyttävänä erityisesti nollavelvoitelaitosten osalta, joihin kohdistuvien hankkeiden edistäminen on käytännössä osoittautunut hankalaksi ilman luvanhaltijan myötävaikutusta. Lainmuutoksen myötä nollavelvoitelaitoksille voitaisiin määrätä helpommin kalatalousvelvoite tai kalatalousmaksu.

Uuden lupamääräyksen asettamista koskeva asia käsiteltäisiin vesilain mukaisena hakemusasiassa. Jos hankkeesta vastaava ei hakisi lupamääräysten tarkistamista, voisi myös vesilain mukainen kalatalousviranomaisen jättää tätä koskevan hakemuksen lupaviranomaiselle.

Määräyksen sisällöstä päätettäessä olisi otettava huomioon kalakantojen elinolosuhteiden ja vaellusyhteyden turvaamisen ja palauttamisen mahdollisuudet vesistössä, muut vesistössä toteutettavat toimenpiteet ja laitoksen merkitys energiahuollon kannalta. Luvan haltijalla olisi eräissä tilanteissa oikeus saada valtiolta korvausta, jos veloitteesta aiheutuisi hyödyn olennaista vähentymistä tai veloitteen täytäntöönpanosta aiheutuisi haltijan kannalta kohtuuttomana pidettäviä kustannuksia. Lisäksi lakiin esitetään lisättäväksi säännökset, jonka nojalla voitaisiin lunastaa energiahuollon näkökulmasta vähäisen merkityksen omaava vesivoimalaitos, jos vaelluskalakantojen elinolosuhteiden ja vaellusyhteyden turvaaminen sitä edellyttää.

Laki tulisi voimaan välittömästi. Lakiin ei kuitenkaan esitetä sisällytettäväksi säännöksiä ajanjaksosta, jonka kuluessa lain soveltamisalan piiriin kuuluvan laitostekannan lupamääräykset tulisi tarkistaa tai laitosten keskinäisestä järjestyksestä.